

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
Οριστική παθητικής φωνής
(επανάληψη)

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

ΜΑΘΗΜΑ XV

Παθητική φωνή α', β', δ' συζυγιών

✓ οριστική ενεστώτα / απαρέμφατο ενεστώτα / αρχικοί χρόνοι (ΛΓ σελ. 69, 72,73)

✓ **ama-or, amāt-us sum, amā-ri, α'**: αγαπιέμαι

dele-or, delēt-us sum, delē-ri, β': καταστρέφομαι

audi-or, audīt-us sum, audī-ri, δ': ακούομαι

✓ ama-or	dele-or	audi-or
amā-ris (-re)	delē-ris (-re)	audī-ris (-re)
ama-tur	dele-tur	audi-tur
ama-mur	dele-mur	audi-mur
ama-mīni	dele-mīni	audi-mīni
ama-ntur	dele-ntur	audi-u-ntur

✓ Με τα ρήματα παθητικής φωνής υπάρχει ποιητικό αίτιο. Εκφέρεται με: **ab (a) + αφαιρετική** (ΑΕ: υπό + γενική) για τα έμψυχα, και απλή αφαιρετική για τα άψυχα.

Λεξιλόγιο

nutrio, nutrīvi, nutrītum, nutrīre, δ': ανα(τρέφω) / habeo, habūi, habitum, habēre, β': έχω, θεωρώ / lavo, lavi, lautum (lavātum), lavāre, α': πλένω / creo, -āvi, -ātum, -āre, α': εκλέγω / gero, gessi, gestum, gerere, γ': κάνω, διεξάγω / proelior, proeliātus sum, proeliāri, αποθ. α': πολεμώ / sino, sivi, situm, sinere (+παρ.) γ': επιτρέπω / quod (σύνδ. αιτ.): επειδή / arbitror, arbitratus sum, arbitrāri, αποθ. α': νομίζω, πιστεύω / effemino, -āvi, -ātum, -āre, α': εκ-θηλύνω

Ενδεικτικές δραστηριότητες

(για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να μάθετε τους αρχικούς χρόνους των πιο πάνω ρημάτων.
2. Να τα κλίνετε στον ενεστώτα της παθητικής φωνής.

ΜΑΘΗΜΑ XVI

Παθητική φωνή γ' συζυγίας

✓ οριστική ενεστώτα / απαρέμφατο ενεστώτα / αρχικοί χρόνοι (ΛΓ σελ. 69, 72,73)

✓ **leg-or, lect-us sum, leg-i, γ'**: διαβάζομαι

Συγκρίνετε την κατάληξη του απαρεμφάτου ενεστώτα της γ' συζυγίας με αυτήν των άλλων τριών συζυγιών. Τι παρατηρείτε;

- ✓ leg-or
leg-ē-ris
leg-ī-tur

Τι παρατηρείτε για τον σχηματισμό της οριστικής ενεστώτα της γ' συζυγίας;

leg-ĭ-mur

leg-i-mĭni

leg-u-ntur

οριστική ενεστώτα παθητικής φωνής γ' συζυγίας =	ενεστωτικό θέμα + συνδ. φωνήεντα + βασικές καταλήξεις παθητικής φωνής
---	--

✓ **Παθητική φωνή ρημάτων σε -io της γ' συζυγίας (ΛΓ σελ. 77-79)**

π.χ. capi-or, capt-us sum, cap-i: λαμβάνομαι

✓	capi-or	
(capi-ĕ-ris)	cap-ĕ-ris	<u>Πότε αποβάλλεται ο χαρακτήρας -i-;</u>
(capi-i-tur)	cap-ĭtur	Βλ. Lectio XIV για το τι συμβαίνει
(capi-i-mur)	cap-ĭmur	στην ενεργητική φωνή.
(capi-i-mĭni)	cap-imĭni	
	cap-i-untur	

✓ facior, factus sum, faci: γίνομαι. Ως συνώνυμο χρησιμοποιείται το:
fiō, factus sum, fiĕri: γίνομαι (ΛΓ σελ. 90-91).

Οι χρόνοι του fiō που μάθαμε μέχρι στιγμής (που παράγονται από το θέμα του ενεστώτα), σχηματίζονται κατά την δ' συζυγία, με εξαίρεση το απαρέμφατο ενεστώτα (fiĕri).

Αποθετικά ρήματα (verba deponentia) (ΛΓ σελ. 74-75)

Η Λατινική έχει αποθετικά ρήματα, ρήματα δηλ. που έχουν μόνο παθητική φωνή (γι' αυτό λέγονται και media tantum) (πβ. ΑΕ δέχομαι, πορεύομαι, βούλομαι), αλλά έχουν ενεργητική ή μέση σημασία, όπως:

arbitror, arbitratus sum, arbitrāri, αποθ. α': νομίζω, πιστεύω

proelior, proeliātus sum, proeliāri, αποθ. α': πολεμώ, μάχομαι

gradior, gressus sum, gradi, αποθ. γ': βαδίζω

patior, passus, sum, pati, αποθ. γ': πάσχω

consequor, -secūtus sum, -sĕqui (cum + sequor), αποθ. γ': ακολουθώ

✓ Τα ρήματα αυτά κλίνονται όπως ακριβώς τα αντίστοιχα ρήματα παθητικής φωνής (για τις μικρές διαφορές σε σχέση με τους υπόλοιπους τύπους, βλ. ΛΓ σελ. 74-75).

Λεξιλόγιο

mitto, misi, missum, mittĕre, γ': ρίχνω / appropinquo, -āvi, -ātum, -āre, α': πλησιάζω / verito, verti, versum, vertĕre, γ': στρέφω / fugio, fūgi, fugitum, fugĕre, γ*: φεύγω / curro, cucurri, cursum, currĕre, γ': τρέχω / occurro (ob + curro) (+δοτ.) γ': επιτίθεμαι / fio, factus sum, fiĕri, γ': γίνομαι / caedo, cecīdi, caesum, caedĕre, γ': κόβω / occīdo, -cīdi, -cīsum, -cidĕre (ob + caedo), γ': σκοτώνω / comprehendo, -prehendi, -prehensum, -prehendĕre (cum + prehendo), γ': συλλαμβάνω / fero, tuli, latum, ferre, γ': φέρω / refero, -tuli, -lātum, -ferre (re + fero), γ': παραδίδω / cedo, cessi, cessum, cedĕre, γ': χωρώ / discĕdo (dis + cedo), γ': αποχωρώ, σκορπίζομαι / do, dedi, datum, dāre, α': δίδωμι / trado, -dīdi, -dītum, -dĕre (trans + do) γ': παραδίδω / dedo, dedīdi, deditum, dedĕre, γ': παραδίδω / ducō, duxi, ductum, ducĕre, γ': οδηγώ / prodūco, -duxī, -ductum, -ducĕre (pro + ducō) γ': οδηγώ (μπροστά) / iacio, ieci, iactum, iacĕre, γ*: ρίχνω / proicio, -iēcī, -iectum, -icĕre (pro + iacio) γ*: ρίχνω, πετάω, καταθέτω

Ενδεικτικές δραστηριότητες
(για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να μάθετε τους αρχικούς χρόνους των πιο πάνω ρημάτων.
2. Να σχηματίσετε τους αρχικούς χρόνους της παθητικής φωνής (όσων από τα πιο πάνω ρήματα έχουν παθητική φωνή).
3. Να κλίνετε τρία από τα πιο πάνω ρήματα στην οριστική ενεστώτα παθητικής φωνής.
4. Να κλίνετε στην οριστική ενεστώτα δύο αποθετικά και δύο ρήματα σε -ιο της γ' συζυγίας.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ XVII και XVIII

Άλλοι χρόνοι της παθητικής φωνής (ΔΓ σελ. 69, 73)

παρατατικός παθητικής φωνής	ενεστωτικό θέμα + ba + βασικές καταλήξεις παθητικής φωνής
--------------------------------	---

A' συζυγία	B' συζυγία	Γ' συζυγία	Δ' συζυγία
amā-ba-r	delē-ba-r	leg-ē-ba-r	audi-ē-ba-r
ama-bā-ris	dele-bā-ris	leg-e-bā-ris	audi-e-bā-ris
ama-ba-tur	dele-ba-tur	leg-e-ba-tur	audi-e-ba-tur
ama-ba-mur	dele-bā-mur	leg-e-bā-mur	audi-e-bā-mur
ama-ba-mīni	dele-ba-mīni	leg-e-ba-mīni	audi-e-ba-mīni
ama-ba-ntur	dele-ba-ntur	leg-e-ba-ntur	audi-e-ba-ntur

- ✓ Συγκρίνετε τον σχηματισμό του παρατατικού παθητικής φωνής με αυτόν της ενεργητικής φωνής. Τι παρατηρείτε;

	A' και B' συζυγίες	Γ' και Δ' συζυγίες
μέλλοντας	μέλλοντας ενεργ. φωνής + βασικές καταλήξεις παθητικής φωνής (εκτός	μέλλοντας ενεργ. φωνής + βασικές καταλήξεις παθητικής φωνής

παθητικής φωνής	από το β' ενικού)	
-----------------	-------------------	--

A' συζυγία	B' συζυγία	Γ' συζυγία	Δ' συζυγία
amā-bo-r	delē-bo-r	leg-a-r	audi-a-r
ama-bē-ris	dele-bē-ris	leg-ē-ris	audi-ē-ris
ama-bī-tur	dele-bī-tur	leg-ē-tur	audi-ē-tur
ama-bī-mur	dele-bī-mur	leg-ē-mur	audi-ē-mur
ama-bi-mīni	dele-bi-mīni	leg-ē-mīni	audi-e-mīni
ama-bū-ntur	dele-bū-ntur	leg-ē-ntur	audi-ē-ntur

ΜΑΘΗΜΑ XIX

Άλλοι τύποι της παθητικής φωνής

- ✓ Μετοχή παρακειμένου (ΛΓ σελ. 73): κλίνεται ως δευτερόκλιτο επίθετο. Έτσι:
 amatus -a -um: αγαπημένος (: αυτός που έχει αγαπηθεί)
 deletus -a -um: κατεστραμμένος
 lectus -a -um: διαβασμένος
 auditus -a -um: ακουσμένος
- ✓ Παρακείμενος (ΛΓ σελ. 70): σχηματίζεται περιφραστικά, με τη μετοχή παθητικού παρακειμένου και το ρήμα sum στον ενεστώτα.

amatus -a -um	sum	deletus -a -um	sum	lectus -a -um	sum	auditus -a -um	sum
	es		es		es		es
	est		est		est		est
amati -ae -a	sumus	deleti -ae -a	sumus	lecti -ae -a	sumus	auditi -ae -a	sumus
	estis		estis		estis		estis
	sunt		sunt		sunt		sunt
=αγαπήθηκα ή έχω αγαπηθεί		=καταστράφηκα ή έχω καταστραφεί		=διαβάστηκα ή έχω διαβαστεί		=ακούστηκα ή έχω ακουστεί	

- ✓ Υπερσυντέλικος (ΛΓ σελ. 70): σχηματίζεται περιφραστικά, με τη μετοχή παθητικού παρακειμένου και το ρήμα sum στον παρατατικό.

amatus -a -um	eram	deletus -a -um	eram	lectus -a -um	eram	auditus -a -um	eram
	eras		eras		eras		eras
	erat		erat		erat		erat
amati -ae -a	eramus	deleti -ae -a	eramus	lecti -ae -a	eramus	auditi -ae -a	eramus
	eratis		eratis		eratis		eratis
	erant		erant		erant		erant
=είχα αγαπηθεί		=είχα καταστραφεί		=είχα διαβαστεί		=είχα ακουστεί	

- ✓ Τετελεσμένος Μέλλοντας (ΛΓ σελ. 70): σχηματίζεται περιφραστικά, με τη μετοχή παθητικού παρακειμένου και το ρήμα *sum* στον μέλλοντα.

amatus -a -um ero eris erit amati -ae -a erimus eritis erunt =θα έχω αγαπηθεί	deletus -a -um ero eris erit deleti -ae -a erimus eritis erunt =θα έχω καταστραφεί	lectus -a -um ero eris erit lecti -ae -a erimus eritis erunt =θα έχω διαβαστεί	auditus -a -um ero eris erit auditi -ae -a erimus eritis erunt =θα έχω ακουστεί
---	--	--	---

Απαρέμφατο ενεργητικού και παθητικού παρακειμένου

- ✓ Ενεργητική φωνή: θέμα παρακ. + *-isse* (ΛΓ σελ. 68)
amav -isse: ότι έχω αγαπήσει
delev -isse: ότι έχω καταστρέψει
leg -isse: ότι έχω διαβάσει
audiv -isse: ότι έχω ακούσει
- ✓ Παθητική φωνή: μετοχή παθητ. παρακ. στην αιτ. + *esse* (ΛΓ σελ. 72)
amatum -am -um esse, *amatos -as -a esse*: ότι έχω αγαπηθεί
deletum -am -um esse, *deletos -as -a esse*: ότι έχω καταστραφεί
lectum -am -um esse, *lectos -as -a esse*: ότι έχω διαβαστεί
auditum -am -um esse, *auditos -as -a esse*: ότι έχω ακουστεί
- ✓ Για τη σύνταξη των απαρεμφάτων αυτών θα μιλήσουμε περισσότερο σε επόμενο μάθημα.

Λεξιλόγιο

coniūro, *-āvi*, *-ātum*, *-āre*, α': συνωμοτώ / *consēquor*, *-secūtus sum*, *-sēqui* (*cum* + *sequor*), αποθ. γ': ακολουθώ / *expello*, *-pūli*, *-pulsum*, *-pellere* (*ex* + *pellō*), γ': διώχνω / *deprehendo*, *-prehendi*, *-prehensum*, *-prehendere* (*de* + *prehendo*), γ': συλλαμβάνω / *strangulo*, *-āvi*, *-ātum*, *-āre*, α': στραγγαλάω, στραγγαλίζω / *a* (*ab*) + *αφ.*: ποιητ. αίτιο (ὑπό + γεν.) / *vinco*, *vici*, *victum*, *vincere*, γ': νικώ / *interficio*, *-fēci*, *-fectum*, *-ficere*, γ*: σκοτώνω / *trado*, *-dīdi*, *-ditum*, *-dere* (*trans* + *do*, α'), γ': παραδίδω, αναφέρω / *vulnero*, *-āvi*, *-ātum*, *-āre*, α': τραυματίζω / *occīdo* (*ob* + *caedo*, *cecīdi*, *caesum*, *caedere*, γ'), *-cīdi*, *-cīsum*, *-ere*, γ': σκοτώνω

Ενδεικτικές δραστηριότητες (για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να μάθετε τους αρχικούς χρόνους όλων των ρημάτων του κειμένου. Να

σχηματίσετε τους αρχικούς χρόνους όσων ρημάτων έχουν παθητική φωνή.

2. Να καταγράψετε όλα τα ρήματα παθητικής φωνής του κειμένου. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση των ρημάτων αυτών.
3. Να τρέψετε στον αντίθετο αριθμό τους τύπους: consecuti erant, victus est, vulneratos esse, interfectus est, expulsus est, strangulati sunt

4. Να τρέψετε στον αντίθετο αριθμό τις προτάσεις:

Eum clari sed improbi viri consecuti erant.

Socii eius deprehensi sunt et in carcere strangulati sunt.

5. Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη των προτάσεων σε ενεργητική. Να μεταφέρετε τα ρήματα των προτάσεων και των δύο φωνών σε όλους τους χρόνους (=χρονική αντικατάσταση).

Catilina a Cicerōne ex urbe expulsus est.

Socii ab eis deprehensi sunt et in carcere strangulati sunt.

Ab Antonio, altero consule, tu interfectus es.

6. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και να δηλώσετε το ποιητικό αίτιο. Στη συνέχεια να μεταφέρετε τα ρήματα των προτάσεων της παθητικής φωνής σε όλους τους χρόνους (=χρονική αντικατάσταση).

Poēta fortūnam adversam deplōrat.

Venti pontum turbant.

Rōmāni pericula propulsant.

Caesar legiōnes in hibernis conlocat.

Imperātor hostes vincit.

Terror hostem concutit.

Rōmāni magnum numerum hostium capiunt.

Vos legātos mittitis.